

Vagabonderende strøm skyldes ofte dårlige installationer

Strøm: Unoder eller mistrivsel hos grise kan skyldes, at der er vagabonderende strøm i staldinventaret, som generer grisene.

Af Morten Thomsen

mot@landbrugsmedierne.dk

tlf. 33 39 47 51

Hvis der er områder i stien eller i stalden, hvor grise ikke vil opholde sig, eller hvis der er halebid eller øresutteri, så er forklaringen ofte enten klima eller vagabonderende strøm.

»Hvis man kan udelukke klima, så vil jeg undersøge stalden for vagabonderende strøm«, siger byggechef hos Seges, Kenneth Poulsen.

Det er relativt nyt, at man er blevet opmærksom på, at vagabonderende strøm kan være årsag til mistrivsel hos både grise og køer.

Vagabonderende strøm viser sig som små spændingsforskelle mellem inventar, drikkekopper, foderrør og foderautomater eller andre metaldele i stalden. Dyrene oplever, at de får stød, når de for eksempel rører ved en drikkeventil.

Det opstår typisk, når der er fejl i de elektriske installationer eller der ikke er tilstrækkelig potentialeudledning på grund af manglende jording.

»Derfor drikker dyrene kun lige nok vand til at overleve, men langt fra nok til at sikre høj mælkeydelse eller god tilvækst«, siger Kenneth Poulsen.

Urinvejsinfektion hos søer

Vagabonderende strøm

- Er strøm der opstår i inventar på grund af manglende potentialeudledning.
- Viser sig som mistrivsel, fx halebid og øresutteri, men også ved manglende vand- eller foderoptagelse.

hænger ofte sammen med, at søerne drikker for lidt vand. Forklaringen kan være, at de får stød ved drikkepipen.

»Man skal huske på, at tryk og tungen hos grise er meget følsomme, så de mærker spændingsforskelle helt ned på 0,1 volt«, forklarer Kenneth Poulsen.

Besøgte 30-40 besætninger

I forbindelse med et projekt om vagabonderende strøm

besøgte han sammen med el-installatør Jesper Sørensen, Nørager El, mellem 30 og 40 besætninger

Alle besætninger havde problemer, der kunne henføres til vagabonderende strøm.

Ved installatørens gennemgang blev der først og fremmest påvist mangelfuld potentialeudledning, men også mange ødelagte lysarmaturer, åbne stikdåser, brændte kontakter, fugtige installationer eller ødelagte kabler.

Mange af disse åbnede fejl i de elektriske installationer kunne landmanden selv have opdaget og have bedt en elektriker ordne.

Derimod er dårlig jording med deraf følgende mangelfuld potentialeudledning vanskeliggøre at finde.

Det skal der en elektriker og specialudstyr til for at påvise, men det er muligt at måle, om der er tilstrækkelig potentialeudledningen ved at måle, om spændingsforskellen mel-

Det er sådanne el-installationer, der kan være årsag til vagabonderende strøm. Samtidig øger de risikoen for brand betragteligt, så der er gode grunde til at få sine installationer gennemgået af en elektriker med mellemrum. Arkivfoto.

rende strøm, men i lige så høj grad af hensyn til driftssikkerhed og brandrisiko», siger han.

Han gør opmærksom på, at mange forsikringsselskaber yder rabat på brandforsikringen, hvis man med mellemrum får installationerne gennemgået af en elektriker.

Næste skridt

Det opløftende ved besøgene var, at de i 85-90 procent af staldene kunne fjerne den vagabonderende strøm og dermed få mere ro på dyrene i stalden.

Det næste skridt bliver at gå dybere ned i forholdene hos

de 10-15 procent, hvor det ikke umiddelbart var muligt at fjerne problemerne.

Årsagen kan være udefrakommende strømgener, solcelleanlæg, vindmøller eller lignende.

SEGES arbejder stadig på at finde, påvise og dokumentere årsagssammenhæng mellem fx spændinger i jord og vand - spændinger der umiddelbart kan påvirke dyrenes adfærd.

Det har endnu ikke været muligt at finde eller udvikle objektive målemetoder, men sammen med eksterne samarbejdspartnere arbejder man videre.

lem inventaret og bygningens samlede jording.

Kenneth Poulsen påpeger, at mangelfuld potentialeudledning kan skyldes, at jordingen af de elektriske installationer ikke er udbygget i takt med senere udvidelser af staldene eller når der er monteret nyt inventar.

Det kan også være at jordspydene er for små eller er placeret i tør jord, hvor de leder dårligt.

Som udgangspunkt skal der være 16 mm² kobberkabel mellem hovedtavlen og jordspyd.

Værst om vinteren

De fleste besætninger oplever størst problemer om vinteren.

Det kan skyldes, at staldluften er fugtigere om vinteren, og dermed giver anledning til mere fejlstrøm og overgang i installationerne.

Kenneth Poulsen opfordrer i øvrigt til større opmærksomhed omkring vedligeholdelsen af de elektriske installationer.

»Det skal man ikke kun gøre af hensyn til vagabonde-

STØTTET AF

Svineavgiftsfonden

STØTTET AF

Mælkeavgiftsfonden